

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 19CoE/6/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8421200290
Dátum vydania rozhodnutia: 22. 02. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Monika Tobiašová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2024:8421200290.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Moniky Tobiašovej a členiek senátu JUDr. Ingrid Kalinákovej a JUDr. Elišky Har Tzvi v právnej veci oprávneného: N. H., R.. XX.XX.XXXX, D. D. XXX, V. Q., právne zastúpený: Advokátska kancelária - Ján Buroci, so sídlom Spišská Nová Ves, za Šestnástkou 17, proti povinnej: K. D., W. I., R.. XX.XX.XXXX, T. D. H., Š. XXX/.XX, právne zastúpená: Mgr. Marcel Lesňák, advokát so sídlom Poprad, Murgašova 87/6, v konaní o výkon rozhodnutia o úprave styku otca s mal. K.V. H.V., R.. XX.XX.XXXX, bytom u matky, zast. procesným opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny J., o odvolaní otca proti uzneseniu Okresného súdu Poprad č.k. KK-5Em/1/2021-105 zo dňa 23.08.2023, o trovách konania, takto

rozhodol:

- Potvrdzuje uznesenie vo výroku II.
- Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

I. Predmet konania

1. Oprávnený sa podaným návrhom domáhal výkonu rozhodnutia - rozsudku Okresného súdu Kežmarok sp.zn. 1P/99/2019 zo dňa 21.08.2020, ktorým súd schválil dohodu rodičov o úprave styku oprávneného (otca) s mal. K. H., R.. XX.XX.XXXX.

II. Obsah napadnutého rozhodnutia

2. Okresný súd Poprad ako súd prvej inštancie (ďalej aj ako „súd“) napadnutým rozsudkom rozhodol tak, že:

„I. Konanie o výkon rozhodnutia zostavuje .

II. Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.“

3. V odôvodnení uviedol, že súd uznesením č.k. 5Em/1/2021-19 nariadil výkon rozhodnutia - rozsudku Okresného súdu Kežmarok sp.zn. 1P/99/2019 zo dňa 21.08.2020 a maloletej ustanovil na zastupovanie v konaní o výkon rozhodnutia procesného opatrovníka Úrad práce sociálnych vecí a rodiny J..

4. Oprávnený podaním zo dňa 27.07.2023 navrhol, aby súd konanie o výkon rozhodnutia podľa § 390 ods. 1 písm. e) Civilného mimosporového poriadku (CMP) zastavil a priznal mu voči povinnej plnú náhradu trov konania. Uviedol, že povinná začala rešpektovať predmetné súdne rozhodnutie, čím odpadol dôvod na vedenie súdneho konania o výkon rozhodnutia.

5. Súd prvej inštancie zdôraznil, že Civilný mimosporový poriadok normuje všeobecné pravidlo o náhrade trov, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak. Oprávnený vo svojom podaní, ktorým žiadal priznať náhradu trov konania voči povinnej, žiadnym spôsobom neodôvodnil, prečo je s ohľadom na okolnosti prípadu spravodlivé, aby mu súd priznal nárok na náhradu trov konania voči povinnej.

III. Obsah odvolania otca a vyjadrení účastníkov konania

6. Proti tomuto uzneseniu vo výroku II. podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie oprávnený. Je toho názoru, že je spravodlivé, aby mu súd priznal plnú náhradu trov konania. Konanie o výkon rozhodnutia sa viedlo výlučne z dôvodu porušenia povinností zo strany povinnej. Povinná nerešpektovala súdne rozhodnutie o styku dieťaťa s oprávneným od novembra 2020 do približne leta roku 2023. Oprávnený na hájenie svojich práv musel vynaložiť finančné prostriedky v podobe právnej pomoci advokáta. Citoval ustanovenie § 54 CMP. Navrhol napadnuté uznesenie vo výroku II. zmeniť tak, že povinná je povinná nahradiť oprávnenému plnú náhradu trov konania, o ktorej výške súd rozhodne po právoplatnosti uznesenia.

7. K odvolaniu oprávneného sa vyjadrila povinná - matka. Uviedla, že ona žiadnym spôsobom nezapríčinila podanie návrhu na výkon rozhodnutia. Oprávnený podal tento návrh len za účelom šikany povinnej. To oprávnený svojím násilným konaním voči povinnej pred maloletou zapríčinil, že sa jeho dcéra s ním nechcela stretávať, a bola to práve povinná, ktorá ju iniciatívne na stretnutia pripravovala a povzbudzovala ju, aby si budovala s oprávneným vzťah. S maloletou navštevovala detskú psychologičku, pričom oprávnený sa napriek sľubom na tieto stretnutia nedostavoval, ani nejavil žiadny záujem tieto stretnutia zabezpečovať. Povinná oprávnenému vychádzala v ústrety a nechávala dcéru, aby sa s ním stretávala aj nad rámec času určeného rozsudkom, keďže brala v zreteľ prácu oprávneného v zahraničí. Zdôraznila, že oprávnený žiadnym spôsobom v konaní neodôvodnil, prečo je s ohľadom na okolnosti prípadu spravodlivé, aby mu súd mal priznať nárok na náhradu trov konania voči povinnej, a nesplnenie tejto povinnosti oprávneným nemožno naprávať v odvolacom konaní.

8. K vyjadreniu matky zaslal repliku oprávnený - otec. Tvrdenia povinnej nemajú oporu v súdnom spise a sú nelogické. Návrh na výkon rozhodnutia by predsa nikdy nebol podaný, pokiaľ by povinná súdne rozhodnutie rešpektovala. Oprávnený tak prišiel na dlhé obdobie o možnosť rozvoja vzťahu s dieťaťom. Ďalším nezmyslom je, že dieťa sa nechcelo s otcom stretávať. To matka nechcela, aby sa dieťa s otcom stretávalo. Až podaním veci na ústavný súd vo veci prietahov sa veci napokon pohli a matka pod tlakom začala súdne rozhodnutie rešpektovať. Nie je jasné, v čom má súd alebo matka problém nájsť spravodlivosť, keď otec musel vynaložiť náklady na odbornú pomoc, aby sa po rokoch mohol riadne stretávať s dieťaťom tak, ako to ustanovil súd. Nie je jasné, prečo táto situácia je pre súd mätúca a nevie v tom nájsť spravodlivosť. Takto len dáva matke návod na ďalšie obštrukcie, kedy táto nie je vystavená akejkoľvek zodpovednosti za poškodzovanie práv otca a tento musel na dosiahnutie nápravy vynaložiť finančné prostriedky.

9. K replike oprávneného zaslala dupliku povinná. Uviedla, že s vyjadrením otca nesúhlasí, nie raz sa oprávnený povinnej zastrájal, že ju bude vláčiť po súdoch, čo napokon aj splnil. Tieto agresívne, arogantné a zosmiešňujúce prejavy povinného presne korešpondujú so správaním sa oprávneného k povinnej, a to aj za účasti maloletej, pričom sa potom z nepochopiteľných príčin povinný čuduje, že maloleté dieťa sa styku s ním bráni a následne sa domáha styku návrhom na výkon rozhodnutia. Povinná nemá vedomosť o konaní vedenom na Ústavnom súde SR, ktoré malo údajne zabezpečiť „pohnutie vecí“ a o vyvinutí akéhosi „tlaku“. Povinná opätovne zdôrazňuje, že oprávnený žiadnym spôsobom v konaní neodôvodnil, prečo je s ohľadom na okolnosti prípadu spravodlivé, aby mu súd mal priznať nárok na náhradu trov konania voči povinnej a nesplnenie tejto povinnosti oprávneným nemožno naprávať v odvolacom konaní. Navrhla odvolanie oprávneného v celom rozsahu ako nedôvodné zamietnuť a priznať jej trovy odvolacieho konania proti povinnému v rozsahu 100 %.

IV. Hodnotenie odvolacieho súdu

10. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) v rámci kompetencií vyplývajúcich z ustanovenia § 2 ods. 1 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“), v spojení s ustanovením § 34 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) preskúmal

napadnuté rozhodnutie podľa zásad uvedených v § 62 a nasl. CMP, bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a contrario, pričom dospel k záveru, že podané odvolanie oprávneného nie je dôvodné.

11. Konania vo veciach starostlivosti súdu o maloletých sa prejednávajú a rozhodujú podľa Civilného mimosporového poriadku.

12. Podľa § 2 ods. 1 CMP, na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku (CSP), ak tento zákon neustanovuje inak.

13. Predmetom odvolacieho konania, s poukazom na dôvody uvedené v odvolaní oprávneného, bolo posúdiť, či súd prvej inštancie správne rozhodol o nepriznaní nároku na náhradu trov konania žiadnemu z účastníkov konania.

14. Oprávnený podal návrh na zastavenie konania z dôvodu, že povinná dobrovoľne plní povinnosť uloženú jej súdnym rozhodnutím, ktorým bol upravený styk otca s maloletou, súd prvej inštancie konanie o výkon rozhodnutia správne v zmysle § 390 ods. 1 písm. e) CMP, zastavil.

15. Podľa § 391 CMP, o náhrade trov konania rozhoduje súd v uznesení, ktorým konanie o výkon rozhodnutia zastavuje.

16. Odvolací súd konštatuje, že náhrada trov konania plní v civilnom procese dve základné funkcie, a to funkciu preventívnu a funkciu sankčnú. Sankčná funkcia má eliminovať možnosti zneužívania súdneho systému v prípade, že by konanie existovalo bez nutnosti znášať náklady, ktoré sú s konaním spojené. Sankčná funkcia je obrazom štandardného sporového konania, ktorý slúži na ochranu súkromnoprávných záujmov, sankciu nesie spravidla ten, kto spôsobil, že je nevyhnutné brániť v konaní na súde svoje individuálne práva.

17. Uvedené zásady nie je možné uplatňovať v konaní podľa Civilného mimosporového poriadku (CMP), a to vzhľadom na okruh vecí, ktoré sú prejednávané v režime tohto zákona, ako aj z dôvodu prítomnosti verejného záujmu. V konaniach podľa CMP v dôsledku prítomnosti verejného záujmu, nie je možné uplatňovať ani sankčnú funkciu trov konania, ktorá by sa mala pomeriavať v súlade so zásadou úspechu. V týchto konaniach preto platí, že každý z účastníkov si platí trovy konania sám (§ 49 CMP) a žiaden z nich nemá nárok na ich náhradu od iného účastníka.

18. Toto všeobecné pravidlo formulované ako generálna klauzula (§ 52 CMP) je prelomené v dvoch prípadoch:

1./ náhradu trov konania možno priznať v prípade, že to ustanovuje zákon (vo veciach určenia rodičovstva a v konaniach vo veciach notárskych úschov v súlade so zásadou úspechu za kumulatívneho splnenia podmienky, ak to možno spravodlivo požadovať (§ 53CMP).

2./ vo všetkých konaniach podľa Civilného mimosporového poriadku, ak je to s ohľadom na okolnosti prípadu spravodlivé (§ 55 CMP).

Ak nie sú splnené podmienky pre aplikáciu ustanovenia § 53 alebo § 55 CMP, súd meritórne v rozhodnutí rozhodne o trovách konania tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

19. Odvolací súd opätovne zdôrazňuje, že ustanovenie § 55 CMP predstavuje prelomenie generálnej klauzuly, avšak v konaniach podľa Civilného mimosporového poriadku vo všeobecnosti platí, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania. Ak súd vyhodnotí, že je to s ohľadom na okolnosti prípadu spravodlivé, môže priznať nárok na náhradu trov konania v akomkoľvek konaní podľa Civilného mimosporového poriadku, t.j. nielen v konaniach vymedzených v § 53 CMP. Možno konštatovať, že aplikácia ustanovenia § 55 CMP predstavuje výnimku zo všeobecného pravidla, a preto musí byť takáto výnimka náležite odôvodnená. V porovnaní s ustanovením § 53 CMP, rozhodujúcim kritériom pre priznanie nároku na náhradu trov konania, nie je úspech v konaní. Predpoklad, že je to s ohľadom na okolnosti prípadu spravodlivé, musí súd vyhodnotiť z úradnej moci, za predpokladu, že si účastník konania alebo iná osoba uplatnila nárok na náhradu trov konania, a nejde o konania vymenované v § 53 CMP. Pri hodnotení kritériá, že je to s ohľadom na okolnosti prípadu spravodlivé, by nemal súd ako jediné kritérium zohľadňovať osobné a majetkové pomery účastníkov.

20. Oprávnený vo svojom návrhu na zastavenie konania uviedol že, „navrhuje súdu podľa § 390 ods. 1 písm. e) konanie o výkon rozhodnutia uznesením zastaviť a priznať mu voči povinnej plnú náhradu trov konania“. Súd prvej inštancie vo svojom rozhodnutí poukázal, že v konaniach podľa Civilného mimosporového poriadku je priznanie nároku na náhradu trov konania výnimočné, čo podporil aj citáciou príslušných ustanovení CMP. Uviedol, že oprávnený žiadnym spôsobom neodôvodnil, prečo je s ohľadom na okolnosti prípadu spravodlivé, aby mu súd priznal nárok na náhradu trov konania voči povinnej. Odvolací súd sa stotožnil s touto argumentáciou súdu prvej inštancie. Zároveň zdôrazňuje, že pokiaľ si oprávnený uplatnil nárok na náhradu trov konania, bol povinný uviesť dôvody, prečo je s ohľadom na okolnosti jeho prípadu spravodlivé, aby mu súd priznal nárok na náhradu trov konania voči povinnej v zmysle § 55 CMP. Strohá argumentácia oprávneného, aj to až v odvolaní proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, že svojich práv ohľadom umožnenia styku s maloletým dieťaťom voči povinnej sa mohol domôcť jedine vynaložením finančných prostriedkov v podobe právnej pomoci advokáta, nie je podľa názoru odvolacieho súdu dostatočná. Oprávnený si uplatnil nárok na náhradu trov konania v podaní, ktorým navrhol zastaviť konanie o výkon rozhodnutia podľa § 390 ods. 1 písm. e) CMP a už v tomto podaní mal podrobne odôvodniť okolnosti, na základe ktorých by mu mal súd priznať nárok na náhradu trov konania voči povinnej súlade s § 55 CMP.

21. Generálna klauzula formulovaná v § 52 CMP vychádza z predpokladu, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak. Touto formuláciou sa okrem iného zdôrazňuje výnimočnosť uplatňovania nároku na náhradu trov konania v prípadoch, ak to zákon výslovne pripúšťa.

22. Vo vzťahu k odvolacím námietkam otca maloletej odvolací súd v prvom rade zdôrazňuje, že súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale iba na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia, preto odôvodnenie rozhodnutia súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované zákonné právo účastníka na súdnu ochranu, resp. právo na spravodlivé súdne konanie. Do práva na spravodlivý proces však nepatrí právo účastníka konania, aby sa súd stotožnil s jeho právnymi názormi a predstavami, navrhovaním a hodnotením dôkazov, ani aby prebral a riadil sa ním predpokladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jeho vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj napr. IV.ÚS 252/2004, I.ÚS 50/2004, II.ÚS 3/1997, II.ÚS 251/2003). Za porušenie tohto základného práva teda nemožno považovať neúspech, resp. nevyhovenie návrhu v konaní. Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že súd zistí po vykonaní dôkazov a ich vyhodnotení, skutkový (skutočný) stav a po použití relevantných právnych noriem vo veci rozhodne za predpokladu, že jeho skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné a neboli prijaté v zrejmom omyle konajúceho súdu, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces. O svojvôli pri výklade alebo aplikácii zákonného predpisu súdom by bolo možné uvažovať len vtedy, ak by sa jeho názor natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel alebo význam. Stručne možno zhrnúť, že odlišný názor účastníka konania vo vzťahu k hodnotiacemu úsudku súdu nečiní rozsudok nepreskúmateľným ani nezákonným.

23. Konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca späťosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovacím rozsudkom vytvára ich organickú jednotu. Ak odvolací súd v plnom rozsahu odkáže na dôvody rozhodnutia súdu prvej inštancie, stačí ak v odôvodnení rozsudku iba poukáže na relevantné skutkové zistenia a stručne zhrnie právne posúdenie veci; rozhodnutie odvolacieho súdu v sebe tak zahŕňa po obsahovej stránke aj odôvodnenie rozsudku prvej inštancie, s ktorým tvorí jeden celok (uznesenie Najvyššieho súdu SR sp.zn. 5Cdo/40/2018 zo dňa 18.07.2018).

24. S ohľadom na uvedené skutočnosti, odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie, ako vecne správne, postupom podľa § 387 ods. 1 a 2 CSP, potvrdil.

25. O trovách odvolacieho konania, rozhodol odvolací súd v zmysle ust. § 52 CMP tak, že žiadnemu z účastníkov konania náhradu trov nepriznal. Odvolací súd zároveň nevzhladol dôvod, pre ktorý by bolo spravodlivé priznať náhradu trov konania niektorému z účastníkov v zmysle ust. § 55 CMP.

26. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov; § 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP).

Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Podľa § 376 ods. 1 CMP v spojení s § 370 ods. 1 CMP, ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľný exekučný titul, ktorým bola upravená starostlivosť o maloletého, styk s maloletým alebo iná ako peňažná povinnosť vo vzťahu k maloletému, môže oprávnený podať návrh na nariadenie výkonu rozhodnutia.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, ktorým bola upravená vyživovacia povinnosť, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok).